

UZASADNIENIE

Powódka D. B. (1) wniosła o zasądzenie pozwanej K. S. w W. kwoty 19.983,60 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 września 2016 r. do dnia zapłaty tytułem wypłaty odprawy pieniężnej, opierając się na przepisach ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników oraz o zasądzenie kosztów procesu. Uzasadniając żądanie powódka wskazała, że pismem z dnia 19 stycznia 2016 r. została zawiadomiona przez pozwaną, że jej stosunek pracy stał się stosunkiem pracy na podstawie powołania. Pozwana swoje stanowisko argumentowała zmianą ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz niektórych innych ustaw. Następnie, dnia 30 maja 2016 r. pozwana odwołała powódkę ze stanowiska Kierownika P. Terenowej K. S. w S.. W odwołaniu zaznaczono, że jest ono równoznaczne z wypowiedzeniem umowy o pracę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia. Po odwołaniu pozwana zaproponowała powódce stanowisko starszego specjalisty za wynagrodzeniem 2.650,00 zł brutto, którego powódka nie przyjęła uznając, że jej odwołanie było niezgodne z prawem i nastąpiło z naruszeniem przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, jak i samego statutu K..

Odpowiedź na pozew została złożona przez K. Oddział (...) w K.. Wniósł on o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazała, że powódce nie przysługuje odprawa pieniężna na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, gdyż po odwołaniu powódki ze stanowiska kierownika przedstawiono jej propozycję dalszej pracy na stanowisku starszego specjalisty. Powódka jej nie przyjęła, więc doszło do rozwiązania z nią stosunku pracy. Zatem nie wystąpiła przyczyna niedotycząca pracownika, która stanowiła wyłączny powód rozwiązania stosunku pracy (k. 59). W dalszej części uzasadnienia odpowiedzi na pozew pozwana podniosła, że do przedstawienia oferty zatrudnienia doszło jeszcze przed odwołaniem (k. 61).

Postanowieniem z dnia 26 września 2019 r. Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanej Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w K.. Ta w odpowiedzi na pozew powtórzyła wnioski i argumentację przedstawione we wcześniej złożonym piśmie.

Ostatecznie pełnomocnik reprezentujący zarówno K. w W., jak i K. Oddział (...) w K. na rozprawie w dniu 11 lutego 2020 r. wniósł o oddalenie powództwa, toteż odpadła możliwość wydania wyroku zaocznego w stosunku do K. w W..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódkę i Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W. łączył stosunek pracy, w ramach którego powódka świadczyła pracę na rzecz pozwanej ostatnio – od 2007 r., na stanowisku kierownika placówki terenowej w S.. Wcześniej, od 2003 r. kierowała placówką terenową w S.. Podstawą tego stosunku od 11 stycznia 2016 r. było powołanie. Za wykonywaną pracę powódka otrzymywała wynagrodzenie, które włączając dodatek funkcyjny wynosiło 5.496,40 zł.

Dowód:

- porozumienie k. 11,
- karta czynności k. 12-15,
- pismo z 19.01.16 r. k. 16,
- przesłuchanie J. G. k. 169-177,
- przesłuchanie D. B. k. 180-180v.

Bezpośrednia przełożona powódki – E. K. (1), bardzo dobrze oceniała jej pracę, co miało wyraz w nagrodach pieniężnych udzielanych powódce.

Dowód:

- pismo z 30.10.15 r. k. 46,
- zeznania świadka A. K. k. 123-124,
- zeznania świadka E. K. k. 147-153,

Po wyborach parlamentarnych w 2015 r. wyłoniona większość parlamentarna z nowoutworzonym rządem przystąpiła do szerokich zmian kadrowych obejmujących pracodawców publicznych. Objęły one również pozwaną. Powołano nowego prezesa K. oraz nowych dyrektorów oddziałów regionalnych. Wprowadzono w życie regulację ustawową przekształcającą stosunki pracy nawiązane umowami na stosunki z powołania – z dniem 11 stycznia 2016 r.

Dowód:

- zeznania świadka R. K. k. 103-104,
- zeznania świadka E. K. k. 147-153,

W dniu 30 maja 2016 r., kiedy to miała odbyć się jedna z cyklicznych merytorycznych porad nowego dyrektora Oddziału (...) K. w K. J. G. (2) z kierownikami podległych placówek terenowych K. doszło do odwołania 8 z 11 kierowników.

Kończąc naradę J. G. (2) polecił kierownikom, by pojedynczo stawili się u niego w gabinecie. Następnie wywoływał poszczególnych kierowników, którym w pierwszej kolejności przedstawiał oświadczenia o odwołaniu ich ze stanowisk oraz żądał pisemnego potwierdzenia zapoznania się z nimi. Nie wyjaśniał przy tym przyczyn odwołania. Następnie niektórym z odwołanych pracowników oferował dalsze zatrudnienie w ramach oddziału, ale na niższych stanowiskach i ze zmniejszonym istotnie wynagrodzeniem.

Dowód:

- zeznania świadka R. K. k. 103-104,
- zeznania świadka A. D. k. 104,
- zeznania świadka A. K. k. 123-124,
- przesłuchanie J. G. k. 169-177,
- przesłuchanie D. B. k. 180-180v.

Powódka znalazła się wśród odwołanych kierowników. Gdy weszła do gabinetu J. G. (2) ten oświadczył jej, że zostaje odwołana z zajmowanego stanowiska. Przedłożył jej oświadczenie o odwołaniu. Powódka poświadczyła pisemnie, iż zapoznała się z jego treścią. Następnie J. G. (2) zaproponował powódce pracę na stanowisku starszego specjalisty za wynagrodzeniem miesięcznym wynoszącym 2.600 zł. Powódka nie wyraziła zgody na tę ofertę uznając, że nie spełnia ona jej oczekiwań.

Dowód:

- pismo z 30.05.16 r. k. 17,
- pismo z 31.05.16 r. k. 18,

- świadectwo pracy k. 19,
- zeznania świadka R. K. k. 103-104,
- zeznania świadka A. D. k. 104,
- zeznania świadka A. K. k. 123-124,
- przesłuchanie D. B. k. 180-180v.

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny sprawy był sporny wyłącznie co do tego, iż powódka jeszcze przed odwołaniem ze stanowiska kierownika placówki terenowej w S. otrzymała ofertę zatrudnienia na stanowisku starszego specjalisty (choć pozwane nie były w tym zakresie konsekwentne). W pozostałym zakresie nie był objęty sporem. Ustalenia faktyczne poczynione zostały o dowody z dokumentów przedstawionych przez strony, zeznania świadków, powódki oraz J. G.. Świadkowie R. K. i A. K. – byli kierownicy placówek terenowych obecni na naradzie w oddziale terenowym w dniu 30 maja 2016 r. potwierdzili wersję zdarzeń prezentowaną przez powódkę, a mianowicie, iż dopiero po odwołaniu J. G. (2) przedstawił niektórym z odwołanych kierowników propozycję dalszego zatrudnienia. Sam J. G. (2) nie potrafił przypomnieć sobie kolejności zdarzeń w postaci odwołania i złożenia oferty pracy. Ostatecznie zatem Sąd uznał, że powódka otrzymała propozycję dalszego zatrudnienia w K. już po jej odwołaniu ze stanowiska kierownika placówki terenowej w S..

Podstawy prawnej roszczenia pozwu należy upatrywać w art. 10 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (t.j. Dz. U. z 2015, poz. 192 powoływana dalej jako „ustawa o zwolnieniach grupowych”) – w brzmieniu obowiązującym w dniu 30 kwietnia 2016 r.

Wedle treści art. 1 ustawy o zwolnieniach grupowych jej przepisy stosuje się w razie konieczności rozwiązania przez pracodawcę zatrudniającego co najmniej 20 pracowników stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników. W tym miejscu zauważyć należy, że strona pozwana nie przeczyła, by stan jej zatrudnienia był niższy od tej wartości.

Przepis art. 8 w/w ustawy przewiduje, iż pracownik, z którym rozwiązano stosunek pracy z przyczyn dotyczących pracodawcy nabywa prawo do odprawy pieniężnej, jeśli niedotycząca pracownika przyczyna wypowiedzenia stosunku pracy była wyłącznym powodem ustania jego zatrudnienia.

Odprawa przewidziana jest nie tylko w razie zwolnień grupowych, ale także w razie tzw. zwolnień indywidualnych w trybie art. 10 ust. 1 w/w ustawy. Jej wysokość jest uzależniona od stażu pracy danego pracownika. Wedle treści art. 8 ust. 1 wysokość odprawy stanowi:

- 1) jednomiesięczne wynagrodzenie, jeżeli pracownik był zatrudniony u danego pracodawcy krócej niż 2 lata;
- 2) dwumiesięczne wynagrodzenie, jeżeli pracownik był zatrudniony u danego pracodawcy od 2 do 8 lat;
- 3) trzymiesięczne wynagrodzenie, jeżeli pracownik był zatrudniony u danego pracodawcy ponad 8 lat.

Zgodnie z ugruntowanym już orzecznictwem, prawo do odprawy może nabyć także pracownik zatrudniony na podstawie powołania. W tej formule pracowniczego zatrudnienia W takim przypadku pracownik może być w każdym czasie - niezwłocznie lub w określonym terminie - odwołany ze stanowiska przez organ, który go powołał. Odwołanie może być równoznaczne z wypowiedzeniem umowy o pracę, a pracodawca w przypadku odwołania, które jest równoznaczne z wypowiedzeniem umowy o pracę, nie ma obowiązku wskazania przyczyny uzasadniającej rozwiązanie stosunku pracy. Może też być równoznaczne z rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia, jeżeli nastąpiło z przyczyn, o których mowa w art. 52 lub 53 k.p. (vide: art. 70 § 2 i 3 k.p.).

Pracodawca, który odwołał pracownika w sposób równoznaczny z wypowiedzeniem umowy o pracę nie może uwolnić się od obowiązku wypłaty pracownikowi odprawy określonej w art. 8 ustawy o zwolnieniach grupowych twierdząc, że do odwołania doszło bez żadnej przyczyny. W takim bowiem przypadku następstwem wystąpienia odwołanego pracownika o wypłatę odprawy jest przejście na pracodawcę ciężaru dowodu w zakresie wykazania przyczyny odwołania, która wyłącza prawo do takiego świadczenia po stronie pracownika (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2007 r., sygn. II PK 135/06, z dnia 10 stycznia 2007 r., sygn. III PZP 6/06, z dnia 23 lipca 2009 r., sygn. II PK 30/09, z dnia 30 września 2009 r., sygn. II PK 84/09, z dnia 3 sierpnia 2012 r., sygn. I PK 61/12).

W świetle powyższego zadaniem procesowym powódki było wykazanie, iż rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło nie dotyczących jej osoby.

Dla porządku wskazać należy, iż dla rozstrzygnięcia sprawy nie miała znaczenia okoliczność zawarcia ugody sądowej w sprawie o sygn. (...) Jej przedmiotem nie była odprawa, ale odszkodowanie. Z kolei fakt niezgodnego z prawem lub nieuzasadnionego rozwiązania stosunku pracy z powódką nie przesądzał jeszcze o prawie do odprawy (por. postanowienie SN z 9 maja 2017 r., sygn. I PK 242/16).

Z ustalonego stanu faktycznego wynika, iż J. G. (2) jako dyrektor Oddziału (...) K. w K. złożył wnioski do prezesa K. o wyrażenie zgody na odwołanie 8 z 11 kierowników placówek terenowych. Uczynił to najpóźniej w maju 2016 r., czyli zaledwie po upływie dwóch pełnych miesięcy swojego urzędowania (został powołany na stanowisko dyrektora w marcu 2016 r.). Według jego relacji, zdążył w tym czasie dokonać „bardzo wnikliwego przeglądu kadry kierowniczej” zarówno w oddziale, jak i placówkach terenowych. Uznał, że część z tej kadry nie ma predyspozycji do wykonywanych zadań. Zatrzymali się w archaizmie, w którym „było się kierownikiem, bo się było”. Trzech z kierowników placówek terenowych spełniło jego warunki, ale nie wyjaśnił jakie. Dalej wskazał, że powódka była pracownikiem wysoce merytorycznym, ale nie spełniała jego oczekiwań. Wynioskował to z przebiegu odpraw z m.in. jej udziałem. Powódka stworzyła „wysoki stopień zapiekłości w załodze”. Nie miał dla niego znaczenia staż pracy powódki i nie śledził szczegółowo jej ścieżki zawodowej, bo nie miał takich możliwości. Placówkę terenową w S. było bardzo trudno „ustabilizować” po odwołaniu powódki. Ludzie tam byli „pretensjonalni, bardzo histeryczni, bardzo agresywni”. Na pytanie powódki o to czy słyszał o jakimkolwiek konflikcie między nią i podległymi pracownikami odparł, że nie miało to dla niego znaczenia. Musiał „przewidywać do przodu, co będzie się działo z kadrą za rok, dwa, trzy”. Gdyby powódka dalej zarządzała placówką doszłoby do sytuacji masowych odejść pracowników”. Powódka zarządzała w stylu nakazowo-rozdzielczym, „czyli tu masz zrobić i to tak ma być”. Gdy powódka dalej drażyła kwestię sposobu zarządzania, J. G. (2) stwierdził, że z ogromną sympatią współpracował przez te miesiące z powódką. „Natomiast w pewnym momencie zmiany te musiały nastąpić i nastąpiły”.

Treść przesłuchania J. G. (2) prowadzi do wniosku, że nie zaistniały jakiegokolwiek zdarzenia uzasadniające odwołanie powódki. Chodziło wyłącznie o wymianę kadry kierowniczej w placówkach terenowych. Wprawdzie formułował on konkretne zarzuty wobec sposobu kierowania placówką przez powódkę, ale nie potrafił podać żadnych okoliczności na ich poparcie. Operował samymi ogólnikami odnosząc się też do wszystkich odwołanych kierowników placówek terenowych. Pozostaje to w sprzeczności z jego twierdzeniem, że w ciągu dwóch miesięcy swojej pracy dokonał „bardzo wnikliwego przeglądu kadry kierowniczej”. Gdyby w istocie to uczynił, byłby w stanie podać konkretne fakty na poparcie negatywnej oceny predyspozycji kierowniczych powódki.

Nie sposób dać wiary relacji J. G. (2) również z tej przyczyny, że chociaż powódka miała doprowadzić w placówce do tego, iż pracujący tam ludzie byli „pretensjonalni, bardzo histeryczni, bardzo agresywni”, to po odwołaniu zaproponował jej dalsze świadczenie pracy. Wskazania doświadczenia i logiki nakazywałyby w takiej sytuacji definitywne wykluczenie z zespołu pracownika generującego konflikty czy złą atmosferę w pracy.

Nadto J. G. (2) zeznał, iż należy do osób „wyjątkowo wyczuloną na ludzkie niedogodności czy krzywdę”. Tymczasem składając powódce oświadczenie o odwołaniu nie argumentował w żaden sposób motywów swojego działania, a co więcej nie uprzedził kierowników o swoich planach. Trudno w tym dostrzec jakikolwiek przejaw wrażliwości. J. G. (2) sam zadziałał w sposób, którego stosowanie zarzucił powódce, tj. arbitralny, bez jakiegokolwiek dyskusji.

Ostatecznie zatem Sąd przyjął, iż odwołanie powódki ze stanowiska kierownika nie było związane z negatywną oceną jej pracy – oceną popartą rzeczowymi argumentami. Co najwyżej wynikało z subiektywnych odczuć dyrektora oddziału.

Sąd wprawdzie ustalił, że powódka otrzymała propozycję dalszego zatrudnienia, ale nastąpiło to po skutecznym złożeniu oświadczenia o odwołaniu równoznacznego z wypowiedzeniem umowy o pracę. Gdyby owa propozycja padła wcześniej, Sąd musiałby dokonać analizy, czy jej odrzucenie było uzasadnione w okolicznościach sprawy. Natomiast złożenie jej po odwołaniu w żaden sposób nie uchylało skutków uprzedniego odwołania, więc bezprzedmiotowym było czynienie ustaleń w przedmiocie tego, czy zaproponowane powódce warunki odpowiadały jej kwalifikacjom, doświadczeniu i oczekiwaniom finansowym.

W konsekwencji Sąd uznał roszczenie za uzasadnione co do zasady. Jego wysokość nie była przedmiotem sporu i została określona na podstawie wycieńń pozwanej, które powódka w pełni zaakceptowała. W tej sytuacji należało zasądzić na rzecz powódki całą żadaną kwotę, tj. 19.983,60 zł. Sąd dał temu wyraz w pkt I wyroku.

Uwzględnieniu podlegało również roszczenie o odsetki ustawowe za opóźnienie od zasądzonej należności głównej. Ich podstawę stanowił art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p., wedle którego jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Wedle treści art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Funkcja odprawy sprowadza się do złagodzenia ekonomicznych skutków utraty zatrudnienia. Staje się wymagalna w ostatnim dniu stosunku pracy. Dlatego roszczenie odsetkowe uwzględniono zgodnie z żądaniem powódki od 1 września 2016 r.

W związku z tym, iż odpowiedź na pozew jako pierwsza złożył K. Oddział (...) w K. powołując się na to, że to on był pracodawcą powódki, Sąd wezwał go do udziału w charakterze strony pozwanej.

Po analizie statutu K. (zarządzenie nr 14 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 maja 2010 r. w sprawie nadania statutu kasie rolniczego ubezpieczenia społecznego Dz.Urz.MRiRW Nr 10, poz. 10) oraz regulaminu organizacyjnego K. obowiązującego w dacie 30 sierpnia 2016 r. (Dz.Urz. (...) z 2016 r., poz. 6) Sąd uznał, iż pracodawcą powódki była K. w W., i to jej przysługuje bierna legitymacja procesowa.

Wedle zapisów statutu prezes kasy nadzoruje i kontroluje pracę kierowników jednostek organizacyjnych Kasy przy pomocy centrali. Oddziały regionalne wraz z podlegającymi im placówkami terenowymi są jednostkami organizacyjnymi Kasy służącymi do bezpośredniej realizacji zadań z zakresu ubezpieczenia społecznego rolników oraz innych zadań powierzonych Kasie do realizacji na podstawie odrębnych przepisów. Prezes tworzy, przekształca i znosi placówki terenowe, w drodze zarządzenia, po zasięgnięciu opinii Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników. Również on odwołuje dyrektorów oddziałów regionalnych i ich zastępców oraz kierowników placówek terenowych i ich zastępców. Prezes określa, w regulaminie organizacyjnym oddziału regionalnego, strukturę organizacyjną oddziału i podległych mu placówek terenowych.

Z kolei regulamin stanowi, iż prezes kieruje kasą przy pomocy m.in. dyrektorów oddziałów regionalnych. Prezes kasy:

- zatwierdza kierunki jej działania i nadzoruje całokształt jej zadań,
- prowadzi politykę kadrowo-płacową,
- pełni funkcję pracodawcy w rozumieniu k.p.,
- tworzy, przekształca i znosi oddziały i placówki terenowe.

Oddział jest jednostką organizacyjną kasy działającą na obszarze województwa. Dyrektor takiego oddziału bezpośrednio nadzoruje placówki terenowe. Do jego zadań należy, m.in. kierowanie oddziałem i reprezentowanie go na zewnątrz, nadzór nad realizacją zadań podległych komórki i placówek, wnioskowanie do prezesa w sprawie struktury organizacyjnej oddziału wraz ze szczegółowym zakresem zadań poszczególnych komórki oraz o utworzenie i zniesienie placówki terenowej, ustalanie kompetencji zastępców i kierowników.

Z racji powyższego Sąd w pkt II wyroku oddalił powództwo wobec pozwanej K. Oddziału (...) w K..

W pkt III wyroku zawarte zostało orzeczenie o kosztach procesu. Zapadło ono w oparciu o przepis art. 98 § 1 k.p.c. Na koszty powódki składało się wynagrodzenie pełnomocnika (360 zł) ustalone zgodnie z regulacją zawartą w § 9 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Rozstrzygnięcie w pkt IV wyroku zapadło w oparciu o przepis art. 477² § 1 k.p.c.

W toku postępowania S. P. – S. (...) w S. tymczasowo poniósł koszty opłaty od pozwu. Stosownie do wyniku sprawy i unormowania zawartego w art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i art. 98 k.p.c. – Sąd w pkt V wyroku obciążył pozwaną K. w W. w/w kosztami sądowymi (19.983,60 zł x 5%).

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2.(...)

3.(...)